

TARTU LINNA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2014-2018

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Eelarvestrateegia struktuur ja eeldused.....	4
Majanduskeskkonna analüüs.....	6
1. Põhitegevuse eelarve.....	9
1.1. Põhitegevuse tulud.....	9
1.2. Põhitegevuse kulud.....	12
1.3. Põhitegevuse tulem.....	14
2. Investeermistegevus.....	15
2.1. Investeermistegevuse tulud.....	15
2.2. Investeermistegevuse kulud.....	16
3. Eelarve tulem.....	18
4. Laenud.....	19
5. Likviidsete varade muutus.....	20
Netovõlakoormus.....	21
Tundlikkusanalüüs ja riskistsenaariumid.....	23
Kokkuvõte.....	24

Sissejuhatus

Tartu linna juhtimise lähtealuseks on pikaajalisi arengueesmärke ja tegevussuundi kajastav arengustrateegia aastani 2030 ja linna arengukava aastani 2020. Arengukava oluliseks osaks on eelarvestrateegia, mis annab rahalised orientiirid linna võimalustest arengukavas kavandatud tegevuste realiseerimiseks.

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) § 20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 37² alusel. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia koostatakse vähemalt 4 eelseisvaks eelarveaastaks, mida igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse.

Põhilisteks linna finantsolukorda iseloomustavateks näitajateks on Tartu linna eelarvestrateegias linna põhitegevuse tulem, investeerimistegevuse osakaal eelarves ja netovõlakoormus. Nimetatud näitajate abil saab ülevaate linna omafinantseerimisvõimekusest, arengusse orienteeritusest, olemasolevate kohustuste teenindamise ja uute laenukohustuste võtmise vajadustest ning võimalustest.

Eelarvestrateegia perioodi tegevuste planeerimisel on eesmärkideks seatud:

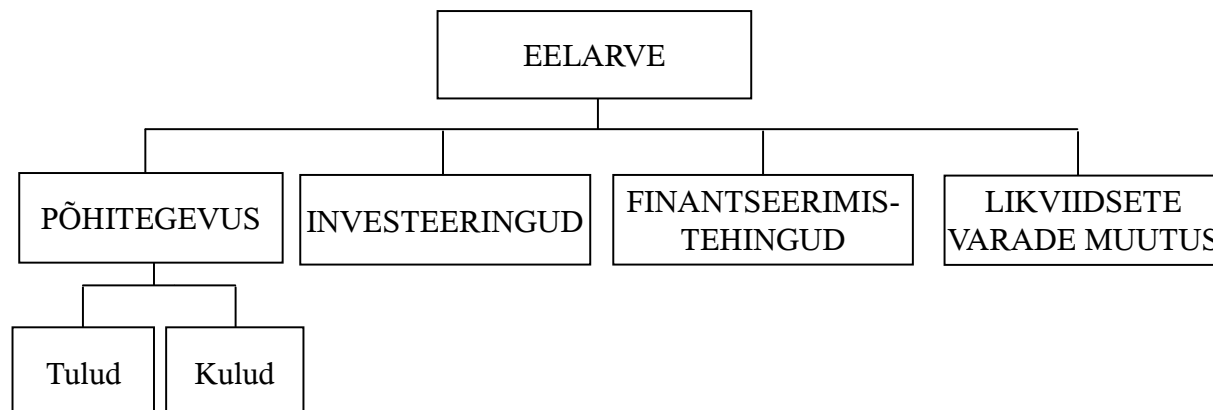
- ✓ Põhitegevuse tulemi kasv;
- ✓ Positiivne eelarve tulem;
- ✓ Investeeringute püsivalt kõrge osakaal kogukuludest;
- ✓ Ulatuslik europrojektides osalemine struktuurifondide vahendite kaasamiseks;
- ✓ Võlakoormuse langus.

Nimetatud eesmärkide poole pürgimisel tuleb arvestada reaalse ümbritseva majanduskeskkonnaga. Euroala majandus on juba mitmendat aastat kriisis ning kriisi mõjud Tartule on olnud tugevad. Igasugune majanduskriis mõjub negatiivselt nii riigi kui ka omavalitsuse eelarvele ja finantsseisule. Sellest perspektiivist lähtuvalt tuleb ka hinnata Tartu finantsnäitajaid ning kavandada lähituleviku eesmärke. Kriisiperioodil on avalikul sektoril oluline osa majanduse turgutamisel ning abivajajate aitamisel, mistõttu heade finantsnäitajate saavutamine on eriti keeruline ja enamasti ka ebavajalik. Seetõttu on käesolevas eelarvestrateegias võetud prioriteediks tasakaalus eelarve ning laenukohustuste mahu säilimine olemasoleval tasemel.

Eelarvestrateegia struktuur ja eeldused

Eelarvestrateegia koostamisel on aluseks võetud joonisel 1 toodud eelarve struktuur. Eelarvestrateegia ülesehitus on vastavuses KOFSis sätestatud eelarve ülesehitusega. Eelarve koosneb põhitegevuse tuludest, põhitegevuse kuludest, investeerimistegevusest, finantseerimistegevusest ja likviidsete varade muutusest. KOFS lubab nii kassa- kui tekkepõhist eelarvestamist. Tartu Linnavalitsus kasutab kassapõhist eelarvestamist, mistõttu on ka käesoleva eelarvestrateegia koostamisel kasutatud kassapõhise eelarve koostamise meetodikat.

Joonis 1. Tartu linna eelarve struktuur

Joonisel 1 esitatud struktuur jaguneb omakorda allosadeks järgmiselt:

E E L A R V E	PÕHITEGEVUSTULEM (omafinantseerimise võimekus)	PÕHITEGEVUSE TULUDE EELARVEOSA * Maksutulud (+) * Tulud kaupade ja teenuste müügist (+) * Saadavad toetused jooksvateks kuludeks (+) * Muud tegevustulud (+)
		PÕHITEGEVUSE KULUDE EELARVEOSA * Antavad toetused jooksvateks kuludeks (-) * Personalikulud (-) * Majandamiskulud (-) * Muud tegevuskulud (-)
T U L E M	INVESTEERIMISTEGEVUSE EELARVEOSA	
	* Põhivara müük (+) * Põhivara soetus (-) * Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+) * Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-) * Osaluste müük (+) * Osaluste soetus (-) * Finantstulud ja -kulud (+/-)	
	FINANTSEERIMISTEGEVUSE EELARVEOSA	
	* Kohustuste võtmine (+) * Kohustuste tasumine (-)	
	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUSE EELARVEOSA	
	* Likviidsete varade muutus (+/-)	

Strateegia eeldused põhinevad järgmistel alusdokumentidel:

- Omavalitsuste tegevust reguleerivad õigusaktid, sh Tartu linna poolt vastuvõetud kehtivad õigusaktid;
- Riigi eelarvestrateegia 2014-2017;
- 2013. aasta riigieelarve seadus ja seaduse seletuskiri;
- Rahandusministeeriumi Stabiilsusprogramm 2012;
- Rahandusministeeriumi 2013. aasta sügisene majandusprognoos;
- Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013;
- Eesti Panga majandusprognoosid ja -kommentaaris;
- Euroopa Komisjoni majandusprognoosid ja -kommentaaris;
- IMFi ja Maailmapanga majandusprognoosid ja -ülevaated;
- Konkurentsivõime kava Eesti 2020;
- Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit ning Eesti Reformierakonna valitsusliidu programm.

Strateegia eeldused:

- SKP nominaalkasv on prognoosiperioodil keskmiselt ligi 6,5% ja reaalkasv käesoleval aastal 1,5% ja edaspidi keskmiselt ligi 3,5% aastas;
- Tartu linna elanike arv püsib ~98 tuh inimese piires, maksumaksjate osakaal järgib Eesti keskmist trendi;
- Tööpuudus Eestis väheneb pidevalt jõudes strateegia perioodi lõpuks alla 7%;
- Keskmise brutopalga kasv on ligi 6% aastas;
- Residendist füüsiliste isikute makstud tulumaksust laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,6%;
- Maamaksumäär püsib Tartus 1% maa maksustamishinnast;
- Uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata;
- Euroopa Liidu struktuuritoetustest saab Eesti 2014-2020 perioodil 5,89 miljardit eurot, mis on 907 miljonit eurot rohkem kui see oli 2007-2013 eelarveperioodil. Tartule laekuvad toetused saavad olema ligikaudu 2007-2013 perioodi mahus.
- Euroala liidrid ei muuda oluliselt praegust majanduspoliitilist kurssi.

Majanduskeskkonna analüüs

Maailmamajanduse ülevaade

Maailmamajandus püsib endiselt USAst alguse saanud majanduskriisis. 2012. a maailmamajanduse kasv oli 3,2%. Seejuures kasvasid arenenud majandused keskmiselt vaid 1,3% ning arengumaades oli kasv 1-2 protsendipunkti madalam kui enne kriisi. Eesti jaoks on olulisim eurotsoonis toimuv ning hetkel on just eurotsoon endiselt suurim risk maailmamajandusele. Tööpuudus on kõrge ulatudes näiteks Kreekas ja Hispaanias ligi 25%, kusjuures noorte tööpuudus on nimetatud riikides ligi 50%. Majapidamiste võlad on küll tipuga võrreldes vähenenud, kuid on siiski endiselt suured ning mitmed kodulaenu on nõ vee all. Inimeste lähituleviku prognoosid on pessimistlikud ning nende majandusaktiivsus seetõttu tähelepanuväärselt väike. Kõige selle tulemusel on agregeeritud nõudlus liiga väike ega suuda majanduse taastumisse panustada. Isegi nullilähedased baasintressid ei ole suutnud majandusi oluliselt turgutada. Kriisi tõttu vähenenud tulude ja kasvanud kulude tõttu tekkisid paljudel riikidel suured eelarvedefitsiidid, mis omakorda viisid võlakoormuse kiirele kasvule. Võlakoormuse järsk kasv ühisraha tingimustes põhjustas PIIGS riikides (Portugal, Itaalia, Iirimaa, Kreeka, Hispaania) võlakirjade tootluse hüppelist kasvu süvendades oluliselt mitte ainult likviidsus-, vaid ka maksevõime probleeme. Kriisiga võitlemiseks on astunud mitmeid olulisi samme. Euroopa Ülemkogu otsustas luua ühise pangajärelevalve ja kasutada pankade kapitaliseerimiseks Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) ning Euroopa Keskpank juurutas uue rahapoliitilise instrumendi (rahapoliitilised otsetehingud) riigivõlakirjade ostmiseks. Euroopa liidrid võtsid suuna rangele monetaarpoliitikale ning kiirele eelarve tasakaalustamisele läbi karmide kärpekavade. See lähenemine tõi PIIGS riikides kaasa tohutuid sotsiaalseid kahjusid, kuid ei ole siiani suutnud lahendada kõrge võlakoormuse probleemi.

Järgnevate aastate majanduskasv sõltub paljus majanduspoliitilistest otsustest. Viimastel kuudel on mitmed muidu karmilt kärpeid õigustanud poliitikud ja majandusteadlased oma seisukohti oluliselt pehmandanud. Senine majanduspoliitika on vähemalt tänaseni osutunud praktikas ebaõnnestunuks, selle mõni oluline eeldus ekslikuks ja kärbeta lipulaevaks olnud Alesina & Ardagna ning Reinhart & Rogoffi akadeemilised uurimused on kaotanud oma usaldusväarsuse. Seega võib eeldada, et strateegia perioodil euroala majanduspoliitika vähemalt mõnevõrra pehmeneb ning keskendub senisest rohkem majanduskasvule ja tööpuuduse vähendamisele. Siiski ei ole põhjust eeldada praeguselt kursilt olulist kõrvalekaldumist ning range raha- ja eelarvepoliitika jäävad edaspidigi iseloomustama Euroopa Keskpanga ja valitsuste tegevust.

IMFi viimases, aprillis ilmunud „World Economic Outlookis“ prognoositakse euroalale 2013. a 0,3% majanduslangust ning 2014. a 1,1% kasvu. Ligikaudu sarnaseid kasvunumbreid prognoosivad ka värskemad Maailmapanga majandusprognoosid ning Euroopa Komisjoni kevadine „European Economic Forecast“. Võrreldes eelmise aastaga (eelmise eelarvestrateegiaga), on riskid maailmamajanduses vähenenud. Kui uus langus peaks aga ikkagi aset leidma, võib see kergelt osutada pikemaks kui eelmine finantskriis, kuna riikidel puuduvad vahendid 2008-2009. aasta mahus fiskaal- või monetaarpoliitika kaudu pangandussüsteemi aidata ning nõudlust stimuleerida.

Eesti majanduskeskkonna ülevaade

Eesti kriisiaja majanduspoliitika on olnud paljuski sarnane PIIGS riikide omaga – ka Eestis rakendati ulatuslikku valitsussektori kulude kärpimist - kuid tulemused on siin olnud märgatavalt edukamad. Eesti majanduse reaalkasv on alates 2011. a olnud euroala kiireim. Eesti majanduskasvu prognoosid on toodud alljärgnevas tabelis (rahandusministeeriumi sügisprognoosist).

	SKP reaalkasv, %			SKP nominaalkasv, %		
	2013*	2014*	2015*	2013*	2014*	2015*
Rahandusministeerium	1,5	3,6	3,5	5,8	6,8	6,5
Euroopa Komisjon	3,0	4,0	–	–	–	–
Ecsti Pank	2,0	4,2	4,3	5,3*	7,3*	7,8*
IMF	3,0	3,2	–	–	–	–
OECD	1,5	3,6	–	–	–	–
SEB	1,5	3,3	3,5	–	–	–
Swedbank	1,9	3,9	4,2	5,9*	6,7*	7,3*
Nordea	2,3	3,6	–	–	–	–
Konjunkturiinstituut	3,0	–	–	–	–	–
Danske	2,0	4,3	–	–	–	–

Eesti on väike avatud majandus, kelle kaubanduspartnerid on kriisiperioodil olnud suhteliselt edukad. See on Eesti oluliseks erinevuseks Lõuna-Euroopaga võrreldes ja see on ka põhjuseks, miks Eesti majandus on vaatamata eelarvekärbetele tõusuteel. Vaatamata sellele on Eesti makromajanduslik olukord siiski endiselt nõrk – tööpuudus on kõrge ning reaalne SKT ei ole jõudnud veel kriisieelsele tasemele.

Eesti riigirahandus on heas korras. Eelarvepuudujääk on väike ja jätkusuutlik. Valitsussektori võlg on endiselt euroala madalaim 10,5%. 2012. a on võlg oluliselt kasvanud tänu ESMis osalemisele.

Tartu majanduslik areng

Tartu on Eesti suuruselt teine linn ja Lõuna-Eesti keskus. Tartu elanikkond moodustab Eesti rahvastiku koguarvust üle 7%. Rahvastikuregistri andmetel elas seisuga 31. detsember 2012. a Tartus 98 480 inimest. Tartu on ülikoolilinn ja kuna paljud üliõpilased ei ole end Tartu elanikuks registreerinud, siis on tegelik Tartu rahvaarv suurem kui tartlasteks registreerunute arv, kuid samas on nad aktiivsed linna infrastruktuuride tarbijad, kellega ei kaasne linnale tulude laekumist.

Ülikooli tõttu peetakse Tartut Eesti intellektuaalseks keskuseks. Kuna Tartu Ülikool ja Tartu Ülikooli Kliinikum on suurimad tööandjad, on Tartus hõivatute hulgas olulisel määral professoreid, teadureid, arste jms kõrgelt kvalifitseeritud spetsialiste. Seetõttu on Tartus ka suur avaliku sektori osakaal. Olulisel kohal on ka tööstus, eelkõige toiduaine- ja joogitööstus (A. Le Coq). 21. sajandil on Tartusse asunud mitmed info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning muud kõrgtehnoloogia ettevõtted nagu Playtech Estonia, Webmedia (Nortal), ZeroTurnaround, Regio, Hanza Tarkon ning ka Skype'i kontor.

Seoses 2008. aastal alanud ülemaailmsest finantskriisist tingitud majanduslangusega on tööhõive Tartus oluliselt vähenenud ning tööpuudus suurenenud, kuid seda vähemal määral kui Eestis keskmiselt. Tartu linna tulubaas vähenes kriisi tõttu oluliselt – ainuüksi üksikisiku tulumaksust laekus 2010. aastal 11 miljonit eurot ehk 20% vähem kui 2008. aastal. Alates 2011. a hakkas linna tulubaas uuesti kasvama, kuid ka 2012. a oli laekumine veel 12% väiksem kui kriisieelsel ajal. Tartu on suutnud säilitada finantsvõimekuse rahuldava taseme ja jääda arengusse panustavaks linnaks.

Tartu linna finantsnäitajate kokkuvõtte tugevuste ja nõrkuste kaupa:

a) Tugevused

- Elanike arvus pole suuri muutusi toimunud;
- Tulud elaniku kohta on olnud 101% Eesti keskmisest;
- Kogukuludest keskmiselt üle 25% on viimastel aastatel suunatud investeringuteks, mis viitab arengusse panustamisele. Mitmed suured investeringuprojektid on teostatud välisrahastajate toel, mis näitab, et Tartu linn on olnud edukas välisrahastuse

kaasamisel. Keeruliste majandustingimuste tõttu langes investeeringute osakaal 2011. aastal küll 15%ni, kuid on praeguseks tõusnud 30% tasemele;

- Omafinantseerimisvõimekus ehk põhitegevuse tulude ja kulude suhe on kriisi mõjul langenud, kuid põhitegevuse tuleml on kindlalt positiivne. Kui näitaja on alla ühe, siis teoreetiliselt ületavad jooksvad kulud jooksvaid tulusid ning omavalitsusüksus vajab lisaressursse toimetulemiseks;
- Likviidsed vahendid on moodustanud keskmiselt ligi 9% puhastatud eelarvest, mis näitab, mitu protsenti puhastatud eelarve tuludest keskmiselt on vabade vahenditena olemas. Alla 5%-lise likviidsusnäitaja korral võib omavalitsusel tekkida raskusi kohustuste teenindamisel ning üle 10%-lise likviidsuse korral on tegemist ebaefektiivse finantsjuhtimisega. Seega pole Tartu linnal olnud probleeme olemasolevate kohustuste teenindamisel ning rahavoogude juhtimine on olnud efektiivne.

b) Nõrkused

- Maailmamajanduses viimastel aastatel valitsenud finants- ja võlakriis on mõjutanud negatiivselt ka Tartu linna finantsvõimekust:
  - 1) maksumaksjate arv vähenes 2008. a 2,2%, 2009. a 6,3%, 2010. a 2% ja 2011. a 0,2%;
  - 2) linna tulud on vähenenud;
  - 3) omafinantseerimisvõimekus on viimastel aastatel langenud;
  - 4) likviidsus- ja maksevõime näitajad olid 2010. aastaks langenud, kuid on 2011. aastal uuesti paranenud;
  - 5) 2009. aasta alguses vähendati kohalikele omavalitsustele eraldatavat tulumaksuosa 11,93%-lt 11,4%-le. Vähenenud on ka mitmed teised riigilt saadavad summad. Alates 2013. a tõusis omavalitsustele eraldatava tulumaksu osakaal siiski 11,57%le.
- Võlakoormus moodustas 2010. a lõpu seisuga 60,6% puhastatud eelarvest, mis piiras investeeringute tegemist. Võlakoormuse kasv on tingitud 2009. aastast tagasiulatuvalt jõustunud Riigi Raamatupidamise üldeeskirja muudatusest, mis sätestab, et kui avaliku sektori üksus võtab endale teenuste kontsessioonikokkuleppe aluseks oleva lepinguga tingimusteta kohustuseks tasuta erasektori üksusele infrastruktuuri objekti ehitus- või rekonstrueerimistööde eest, võtab ta arvele materiaalse põhivara ja finantskohustuse. Linnal on selliseks kohustuseks 2005. aastal Riigi Kinnisvara ASiga Vanemuise 33/35 renoveerimistöödeks sõlmitud leping, mille tagasimaksed kestavad 2025. aastani. Teiseks võlakoormuse kasvu põhjuseks on tulude vähenemine. Praeguseks on linna võlakoormus vähenenud, kuid püsib endiselt kõrge.

1. Põhitegevuse eelarve

Põhitegevuse eelarve koosneb linna põhitegevuse tuludest ja põhitegevuse kuludest. Siia ei kuulu investeerimis- ega finantseerimistegevus, mis mõlemad asuvad eraldi eelarveosades.

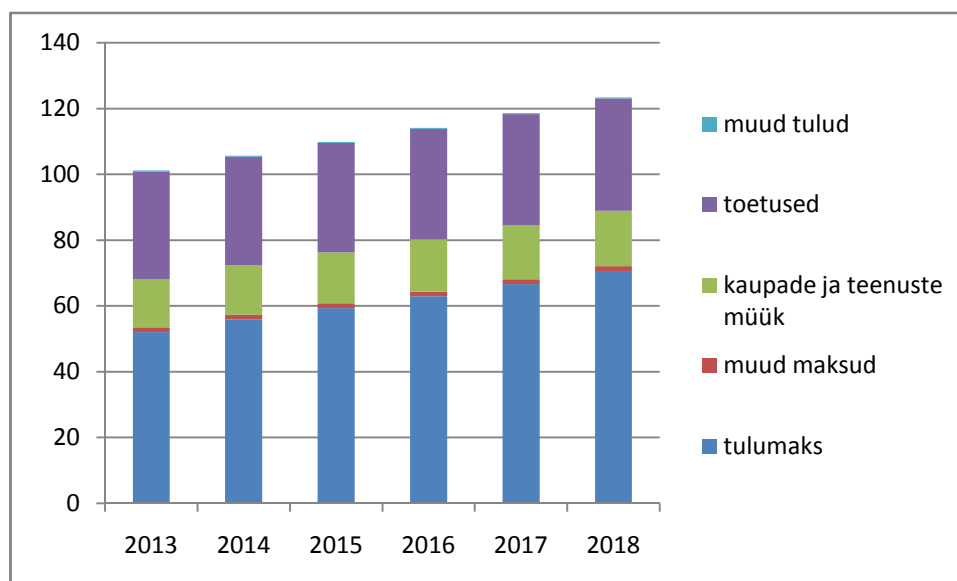
1.1. Põhitegevuse tulud

KOFSi järgi jagunevad tulud põhitegevuse ja investeerimistegevuse tuludeks. Põhitegevuse tulude alla kuuluvad kõik maksutulud, kõik tulud kaupade ja teenuste müügist, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks, mittesihtotstarbelised toetused ja muud tegevustulud. Põhitegevuse tulude alla ei kuulu saadavad toetused põhivara soetuseks, põhivara müük, tulu osaluste ning muude aktsiate ja osade müügist ega finantstulud.

Tartu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Põhitegevuse tulud kokku	102 702 067	106 155 482	110 375 364	114 678 817	119 530 840	124 613 460
Maksutulud	54 015 950	56 792 700	60 283 582	63 811 035	67 892 058	72 193 678
tulumaks	52 523 250	55 300 000	58 790 882	62 318 335	66 399 358	70 700 978
maamaks	682 700	682 700	682 700	682 700	682 700	682 700
reklaamimaks	290 000	290 000	290 000	290 000	290 000	290 000
teede ja tänavate sulgemise maks	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
parkimistasu	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	14 675 281	15 072 000	15 494 000	15 943 000	16 389 000	16 848 000
Riigilõiv	140 000	143 780	147 806	152 092	156 351	160 572
Tulud majandustegevusest	11 510 030	11 820 801	12 151 783	12 504 185	12 854 302	13 214 223
<i>tulud haridusalasest tegevusest</i>	6 723 855	6 905 399	7 098 750	7 304 614	7 509 143	7 719 399
<i>tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest</i>	428 288	439 852	452 168	465 280	478 308	491 701
<i>tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest</i>	34 017	34 935	35 914	36 955	37 990	39 054
<i>tulud sotsiaalialasest tegevusest</i>	807 670	829 477	852 702	877 431	901 999	927 255
<i>tulud keskkonnavalasest tegevusest</i>	3 500	3 595	3 695	3 802	3 909	4 018
<i>tulud transpordialasest tegevusest</i>	3 500 000	3 594 500	3 695 146	3 802 305	3 908 770	4 018 215
<i>tulud üldvalitsemisest</i>	12 700	13 043	13 408	13 797	14 183	14 580
Üür ja rent	2 856 469	2 933 594	3 015 734	3 103 191	3 190 080	3 279 402
Õiguste müük	70 000	71 890	73 903	76 046	78 175	80 364
Muu toodete ja teenuste müük	98 782	101 449	104 290	107 314	110 319	113 408
Saadavad toetused jooksvateks kuludeks	33 657 486	33 945 782	34 252 782	34 579 782	34 904 782	35 226 782
tasandusfond (lg 1)	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624
toetusfond (lg 2)	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158
muud mittesihtotstarbelised toetused	0	0	0	0	0	0
Sihtfinantseerimine jooksvateks kuludeks	10 684 704	10 973 000	11 280 000	11 607 000	11 932 000	12 254 000
Muud tegevustulud	353 350	345 000	345 000	345 000	345 000	345 000
Tasu vee erikasutusest	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Trahvid	160 000	160 000	160 000	160 000	160 000	160 000
Saastetasud	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Muud	8 350	0	0	0	0	0

Põhitegevuse tulude kasv on prognoositud tarbijahinnaindeksi (THI) alusel (v.a üksikisiku tulumaks). Enamus kasvust tuleneb füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest (vt joonis 2).

Põhitegevuse tulud 2013-2018 (mln eurot)

Kõige suurema osakaaluga põhitegevuse tululiik on **füüsilise isiku tulumaks (FIT)**. Enim mõjutavad tulumaksu laekumist maksumaksjate arv ja keskmine palk ning ka riigipoolsed tulumaksu jaotusmeetodika muutmised. 2009. aasta alguses vähendati keeruliste majandusolude tõttu koostatud negatiivse riigi lisaelarvega kohalikele omavalitsustele eraldatavat tulumaksuosa 11,93%-lt 11,4%-le. 2013. a tõsteti omavalitsuste osakaal 11,57%-le kompenseerimaks omavalitsustele maamaksu vabastamisest tulenevat tulubaasi vähenemist. Samal põhjusel on kavas tõsta tulumaksu määra 2014. a veel täiendava 0,03 protsendipunkti võrra 11,6%ni. Käesoleva prognoosi koostamisel eeldatakse nimetatud protsendimäära püsimist samal tasemel kogu ülejäänud prognoosiperioodi. Keskmise palga ning hõive kasv sõltuvad põhiliselt üldisest majanduskasvust, mis omakorda sõltub eurosooni edukusest kriisiga võitlemisel. Seetõttu on tulumaksu laekumise prognoos väga tundlik väliskeskkonna muutuste suhtes. Kui strateegias aluseks võetud eeldused ei peaks realiseeruma võib tulumaksu laekumine planeeritust mitme protsendipunkti võrra erineda. Riskid on seejuures põhiliselt allapoole. Strateegias kasutatud eeldused makromajanduslike põhinäitajate kohta põhinevad Maailmapanga, IMFi, Euroopa Komisjoni, EV Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognoosidel ning on esitatud tabelis 1.

Tabel 1

Makromajanduslikud näitajad (%)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SKP reaalkasv	1,5%	3,6%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
SKP nominaalkasv	5,8%	6,8%	6,5%	6,7%	6,9%	6,4%
Tarbijahinnaindeks	3,2%	2,7	2,8%	2,9	2,8	2,7%
Hõive kasv	1,3%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Palga nominaalkasv	6,0%	6,2%	6,3%	6,5	6,5	6,5

FIT kasvuks on prognoositud ligi 6% aastas. Põhiline kasv tuleb läbi palgataseme tõusu. Erasektori palgad on Tartus kolmandat aastat korralikult tõusmas ja eeldatavalt jätkub kasv lähitulevikus. Avalikus sektoris on taastumine olnud aeglasem. Negatiivseks asjaoluks on hõivatute arvu äärmiselt aeglane taastumine ning prognoosi kohaselt ei kiirene hõive kasv kogu strateegia perioodi jooksul.

Tabel 2

Füüsilise isiku tulumaksu laekumine 2002-2018

Aasta	Tartu linn		Eesti	
	summa (mln €)	Kasv %	summa (mln €)	Kasv %
2002	21,4	15,0%	277,9	10,3%
2003	24,1	12,8%	313,6	12,8%
2004	27,6	14,6%	354,4	13,0%
2005	31,9	15,4%	405,7	14,5%
2006	39,0	22,3%	503,0	24,0%
2007	50,3	29,0%	628,0	24,9%
2008	55,9	11,1%	734,2	16,9%
2009	48,9	-12,4%	634,1	-13,6%
2010	45,0	-8,1%	584,7	-7,8%
2011	47,0	4,5%	618,5	+5,8%
2012	49,2	4,8%	665,1	7,5%

Aasta	Tartu linn	
	mln €	Kasv %
2013	52,5	6,7%
2014	55,3	5,3%
2015	58,8	6,3%
2016	62,3	6,0%
2017	66,4	6,5%
2018	70,7	6,5%

Tabelist on näha majanduskriisi tugev negatiivne mõju nii Tartu kui kogu Eesti majandusele. Kuigi alates 2011. a on majandus uuesti tõusuteel ületab Tartu tulumaksu laekumine kriisieelse taseme alles 2015. a.

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses KOV-te eelarvesse. Alates 01.01.2013. a jõustus seadusemuudatus, mis tõi kaasa maamaksust vabastamise kodualusele maale tiheasustusega kuni 1500 m² ja hajaasustusega piirkonnas kuni 2 ha ulatuses juhul kui sellel maal asuvas hoones on maa omaniku / maakasutaja rahvastikuregistri järgne elukoht. Seetõttu väheneb Tartu linnale laekuv maamaks 20%. Maamaksu määr Tartu linnas on püsinud aastast 2002 stabiilselt 1% maksustatava maa hinnast aastas. Strateegias eeldatakse, et maksumäär püsib 1% kogu perioodi jooksul ning maa uut korralist hindamist ei toimu.

Kohalike maksude prognoosimisel on eelduseks, et uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata. Tulubaasi jäävad reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ja parkimistasu. Kohalike maksude laekumine on planeeritud käesoleva aasta tasemel.

Kaupade ja teenuste müügist laekuvad tulud kasvavad üldise kaupade ja teenuste hindade kallinemise tasemel. Põhiosa tuludest laekuvad hariduse- ja transpordialasest tegevusest. Haridusalase tegevuse tuludest on suurim teistelt valdadelt laekuvad summad haridusasutuste tegevuskulude katmisel, transpordialase tegevuse tulud moodustuvad bussipiletite müügitulust.

Toetused laekuvad põhiliselt riigieelarvest tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi ülesannete täitmisel. Lõviosa toetusfondist moodustavad hariduskuludeks saadavad toetused. Lisaks on eelarvestrateegias planeeritud toimetulekutoetus ning sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetus. Tasandus- ja toetusfondi summad on kogu strateegia perioodi jooksul planeeritud käesoleva aasta tasemel.

Lisaks tasandus- ja toetusfondile on kavandatud ka järgmiseid sihtotstarbelisi toetuseid:

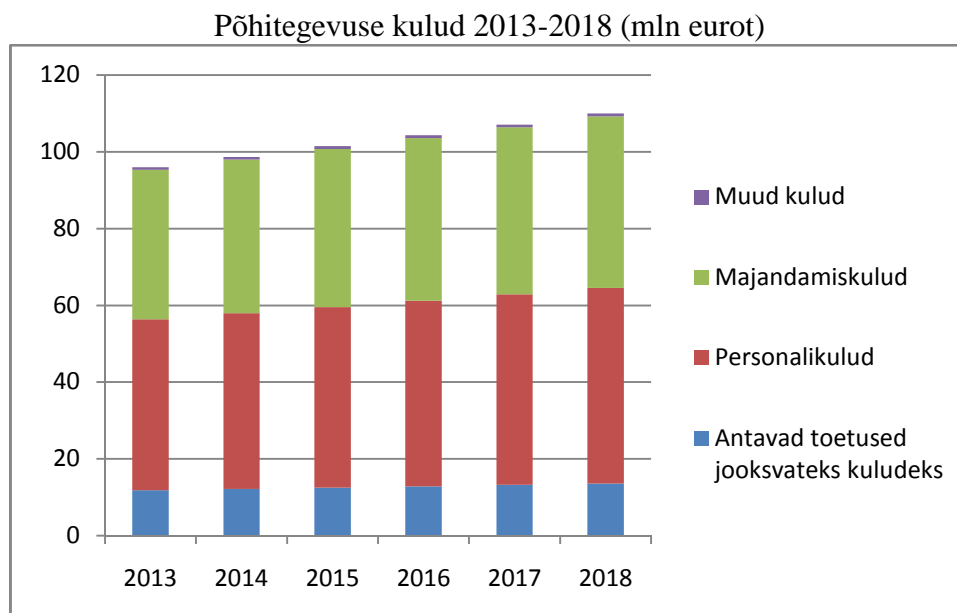
Toetuse otstarve	Toetuse andja
Kutsehariduskeskuse põhitegevuseks	Haridus- ja Teadusministeerium;
õppelaenu kustutamine	Rahandusministeerium;
lapsehoiuteenus	Tartu Maavalitsus;
Linnaraamatukogule teavikute soetamine	Kultuuriministeerium;
Muinsuskaitse kuludeks	Kultuuriministeerium.
Mitmesugused projektide toetused	

Muude põhitegevuse tuludena laekuvad tasu vee erikasutusest, saastetasud ja trahvid. Nimetatud summad on väikesed ega oma olulist mõju linna tulubaasile.

1.2. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude eelarveosas on kulud jaotatud järgmiselt:

Joonis 3

Põhitegevuse kulud moodustavad kogukuludest ligi kolm neljandikku. Põhitegevuse kulude hulka ei kuulu põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, põhivara soetus, osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus ega finantskulud – nimetatud kulud kuuluvad investeerimistegevuse eelarveossa. Põhitegevuse kulude kasv on prognoositud THI tasemel. Personalikulude kasvule on tugev surve, kuid palkade tõstmine sõltub tegelikkuses paljuski poliitilistest otsustest ja majanduskeskkonnast, ning kuna need piisavalt täpselt teada ei ole, siis on ka personalikulude muutuse puhul võetud aluseks THI tase.

Arvestatud on linna arengukavas kavandatud prioriteetidega. Linna arengukavas püstitatud ülesannetest lähtuvalt on aastateks 2013-2018 kavandatud alltoodud prioriteetsed tegevused (valdkonni). Põhitegevuskulude rahaline jaotus valdkondade kaupa on esitatud lisas 2.

Üldvalitsemise valdkonnas on suund efektiivsuse suurendamisele, olemasolevate IT lahenduste arendamine ja uute kasutuselevõtt (dokumendihalduse, arhiivinduse, e-arvete valdkonnas).

Hariduse valdkonna põhirõhk on suunatud seadusega omavalitsusüksusele pandud ülesannete täitmisele. Prioriteetideks alushariduse valdkonnas on lasteaiakohtade puuduse leevendamine läbi uute kohtade loomise munitsipaallasteaedades, samuti eralasteaedade ja lastehoiu toetamine, munitsipaallasteaedade õpikeskkonna kaasajastamine ja turvalisuse tõstmine, uute õppemetoodikate rakendamise ja õppekavade arendamise toetamine.

Põhi- ja gümnaasiumihariduse valdkonnas on prioriteetideks koolivõrgu ümberkorraldamine ja haridusuuenduste läbiviimine, sh koolide õpikeskkonna, õppemetoodikate ja õppekavade kaasajastamine, erahariduse toetamine, karjäärinõustamissüsteemi väljaarendamine ning hariduse tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine.

Oluliseks peetakse haridustöötajate pädevuse ja motiveerituse tõstmist, sh haridustöötajate palgatõusu.

Kultuuri valdkonnas on eesmärgiks tõsta mainesündmuste toetused majanduslanguse eelsele tasemele ning üle vaadata ja kaasajastada tegevustoetuste süsteem. Prioriteetideks on kultuuritöötajate palkade võrdsustamine sarnaste ametikohtadega teistes valdkondades ja noortesporti pearaha suurendamine, tagades sellega treeneritele stipendiumi asemel palga maksmise ning sotsiaalmaksu tasumisega riiklikud garantiid tervise- ja pensionikindlustuses. Oluliseks peetakse e-teenuste arendamist nii linnaraamatukogus kui muuseumides. Spordi valdkonnas peetakse oluliseks ka esindusmeeskondade toetamise põhimõtete täiustamist ning toetusesaajate ringi laiendamist. Kavas on uued spordiüritused jalgratta juuniorite EM, Tartu City Triatlon, Tartu olümpiajooks ja Tartu sügisjooks. Noorsootöös on prioriteediks mobiilse noorsootöö teenuse väljatöötamine ja edasiarendamine. Eelarve võimaluste piires toetatakse kultuuriasutuste ühiskoolitusi ja osaletakse rahvusvahelistes koostööprojektides. 2013. a rakendub tööle Tartu Keskkonnahariduse Keskuse uus maja Tartu Loodusmaja Lille mäel.

Sotsiaalse kaitse valdkonnas toimub olemasolevate teenuste arendamine ja liikumine parema kvaliteedi ning kättesaadavuse suunas. Selleks on oluline sotsiaal-, hooldus- ja lastekaitsetöötajate palgatingimuste parandamine. Arengukava esimestele aastatele on kavandatud mitmeid uuringuid probleemide kaardistamiseks ja teenusevajaduste väljaselgitamiseks. Lastega perede sotsiaalprobleemide ennetamiseks on kavas välja arendada tugiisikuteenus peredele ja pöörata suuremat tähelepanu suure hoolduskoormusega puudega laste peredele toetavate teenuste (sh tugiteenused, asutushooldus) arendamisele. Tööealise elanikkonna sotsiaalprobleemide ennetamiseks plaanitakse juhtumikorraldusest lähtuvat tugiisikuteenust laiendada sotsiaaleluruumide elanikelt ka tavaeluruumide elanikele. Prioriteediks on sõltlaste rehabilitatsiooni teema terviklikum käsitlemine, määramaks konkreetseid lahendamist vajavad probleemid ja teenuste vajadus ning otsustamaks kas on vajalik luua sõltlaste rehabilitatsioonikeskus või osta teenust sisse mujalt. Eelarve võimaluste piires on kavas laiendada puuetega inimeste organisatsioonide toetamist ning suurendada isikliku abistaja teenuse mahtu.

Majanduse valdkonna prioriteedid on elukeskkonna atraktiivsuse suurendamine, sh elujõulise kesklinna kavandamine. Tihendatakse koostööd lähivaldadega linna piire ületavate planeeringute koostamisel. Prioriteetideks on ka ettevõtlusaktiivsuse tõstmine, kõrgema lisandväärtusega tootmise arendamine, ettevõtjate ja teadlaste koostöö, loomeettevõtlus, taristu arendamine ja taastuvenergia kasutusprintsipiide väljatöötamine ja rakendamine nii elamumajanduses kui transpordisektoris.

Keskkonnakaitse seisukohalt on olulised keskkonnateadlikkuse edendamine, energiasäästlike linnaplaneerimise meetodite rakendamine ja avalike hangete keskkonnaaspektide arvestamise kriteeriumide väljatöötamine. Jätkuvalt on prioriteediks jäätmemajanduse efektiivne korraldamine ning vee- ja kanalisatsioonisüsteemi arendused.

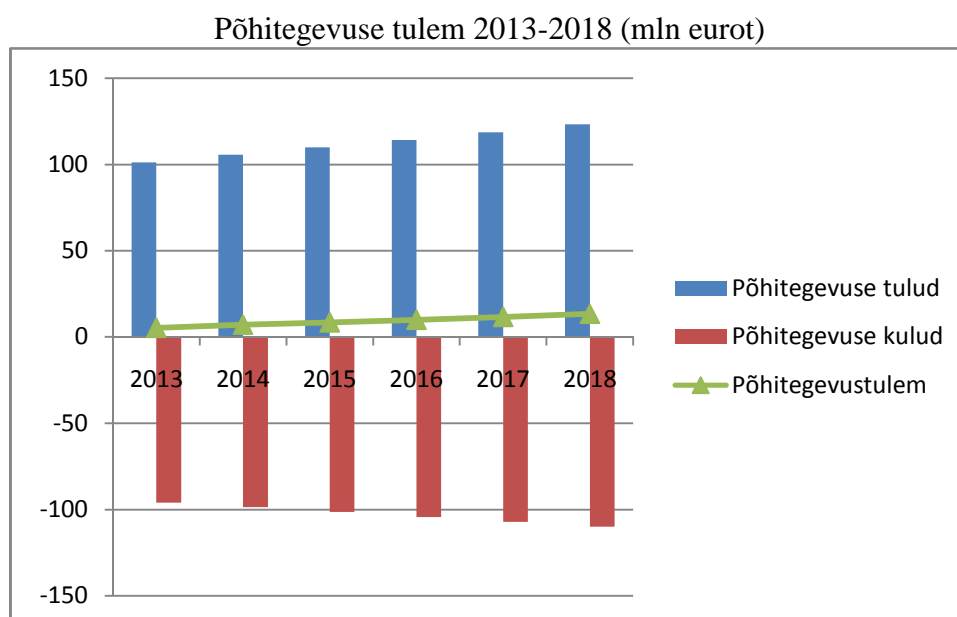
Kõiki ülalnimetatud valdkondi läbivaks prioriteediks aastatel 2013-2018 on vabaihenduste potentsiaali senisest tõhusam rakendamine linnaelu probleemide lahendamisel.

1.3. Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem võrdub põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahega. Põhitegevuse tulem tagab vajalikud vahendid investeringuteks ja finantseerimistegevuseks. KOFSi järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult null või positiivne summa, negatiivne väärtus ei ole lubatud. Kui põhitegevuse tulemi väärtus on negatiivne, siis see tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid. Sellisel juhul finantseeritakse põhitegevuse kulusid põhivara müügi ja reserveid arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse.

Tartu linna põhitegevustulemi väärtused prognoosiperioodi jooksul on esitatud alljärgneval joonisel. Sellest on näha, et põhitegevustulem on igal aastal kindlalt positiivne ning kasvab ajas. Siiski on Tartu põhitegevuse tulem ja seega ka linna omafinantseerimise võimekus majanduskriisi tõttu langenud ning hetke näitajat tuleb hinnata keskmiseks või isegi madalaks. Alljärgnevatest peatükkidest selgub, et 2013. aastal ei suuda põhitegevuse tulemi positiivne väärtus katta ära investeerimistegevuse negatiivset väärtust, mistõttu tuleb nende vahe finantseerida laenude või likviidsete vahenditega (täpsemalt punkt 3. Eelarve tulem).

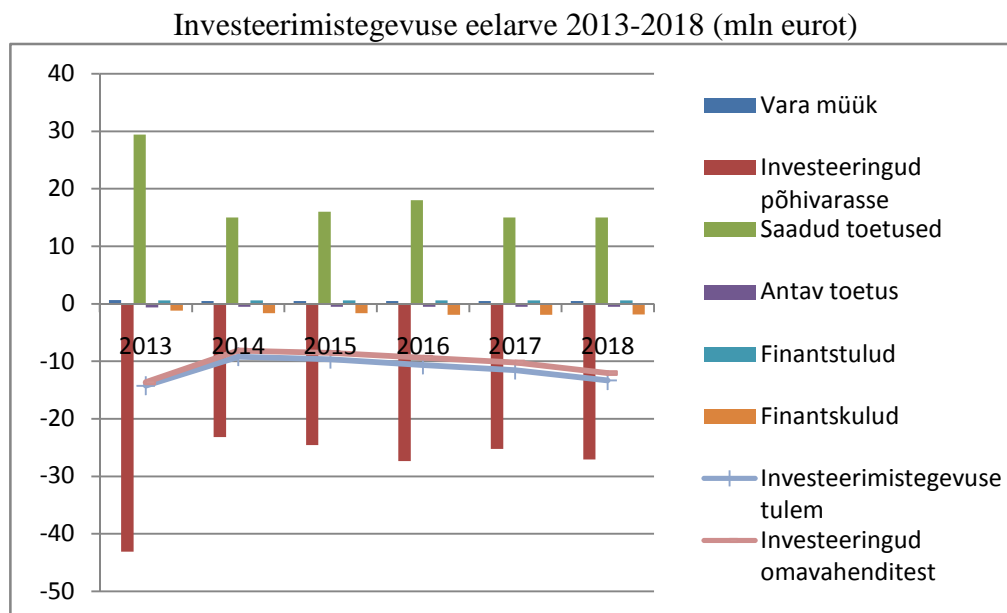
Joonis 4

2. Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse eelarveosa koosneb investeeringuteks saadavatest tuludest ning investeeringustegevuse kuludest. Investeeringustegevuse tulud ja kulud on esitatud alljärgneval graafikul. Tulud on joonisel toodud positiivsete ja kulud negatiivsete väärtustena. Joondiagrammi lillakassinine joon näitab tulude ja kulude vahet ehk investeeringustegevuse tulemit.

Joonis 5

Graafikult on näha, et investeeringustegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeeringustegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Negatiivset investeeringustegevuse tulemit võimaldab ülaltoodud positiivne põhitegevuse tulemit (vt p 1.3). Kuna põhitegevustulemit on positiivne ja kasvutrendiga, on linnal võimalus panustada investeeringustegevusse ehk teisisõnu: investeeringute tegemise võimekus sõltub linna omafinantseerimise võimekusest. Strateegias on kavandatud investeeringustegevuse tulemit absoluutväärtus ligikaudu võrdseks põhitegevuse tulemit väärtusega – erinevuseks on plaanitud vaid Tartu idapoolse ringtee omaosaluse summa, mille võrra on eelarve tulemit (põhitegevuse tulemit + investeeringustegevuse tulemit) negatiivne. Seetõttu kasvab linna laenukoormus vaid täpselt idaringtee omaosaluse võrra. Eelarve strateegia viimasteks aastateks on idapoolne ringtee valminud, mistõttu kaob ka vajadus omaosalust laenuga finantseerida ning investeeringustegevuse tulemit on absoluutsummas täpselt võrdne põhitegevuse tulemitiga.

2.1. Investeeringustegevuse tulud

Investeeringustegevuse tulupoole põhiline allikas on investeeringuteks saadav toetus. Tartu linn püüab investeeringuteks jätkuvalt kaasata rohkelt Euroopa Liidu struktuurifondide vahendeid. Strateegia esimestel aastatel moodustab enamuse toetusest idapoolsele ringteele laekuv summa, mis põhjustab 2013. a erakordselt suure laekumise. Uus Euroopa Liidu toetuste periood on 2014-2020. a. Eeldatavalt saab Eesti osa sellest olema 5,89 miljardit eurot. Eelarvestrateegia koostamise hetkeks ei ole selge millised Tartu objektid ja millises mahus saavad finantseeritud struktuurifondide vahenditest. Planeeritav toetuse laekumine valdkondade lõikes on esitatud lisas 2.

Lisaks investeringuteks saadavatele toetustele kuuluvad investeerimistegevuse tulude koosseisu veel varade müük ning finantstulud. Nagu jooniselt 5 näha on nende roll linna investeerimistegevuse tuludes väike. Hoonete ja rajatiste müügi konkreetse aasta tegelik laekumine sõltub mõne suurema objekti müümisest. Müügiks planeeritud kinnisvarainvesteeringutest (maadest) on valdav osa linna munitsipaalomandiks saanud pärast 2005. a oktoobrit ning nende müügitulust laekub linnaeelarvesse vaid 35%. Finantstulud sisaldavad endas intressituluseid ja dividende. Intressitulu teenib linn paigutades vahendeid tähtajalistesse deposiitidesse. Dividendide laekumine on eelseisvatel aastatel planeeritud käesoleva aasta tasemel.

2.2. Investeerimistegevuse kulud

Põhiosa investeerimistegevuse kuludest moodustavad investeeringud põhivarasse. Kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul ületavad planeeritud investeeringud 25 miljoni euro piiri. Justnagu saadava toetuse puhul moodustab esimestel aastatel märkimisväärse osa investeeringutest Tartu idapoolse ringtee ehitus, mis põhjustab ka 2013. a eriti kõrge investeerimismahu. Investeeringud põhivarasse ongi tihedalt seotud investeerimiseks saadava sihtotstarbelise toetusega. Ülaltoodud joonise negatiivse punase tulba (investeeringud) ja positiivse rohelise tulba (investeeringuteks saadav toetus) vahe näitab kui palju investeeringuid teeb linn omavahenditest. Selle vahe tulemuseks on joonisel roosakas joon, millest on näha, et ligi 10 miljoni euro eest on Tartu linnal võimalik teostada investeeringuid omavahenditest: põhiliselt põhitegevuse tulemi ja vähemal määral ka laenu arvel.

Kõige pingelisem saab Tartu linna jaoks olema 2014. a. Nagu näitavad joonised 4 ja 5 on põhitegevuse tuleml sellel aastal kõige väiksem ning investeerimisvõimekus kõige madalam. Tartu saab 2014. a investeerimistegevusse panustada 25 miljonit eurot (15 miljonit toetuste arvel + 10 miljonit omaosalusest). Samas on vaja teha mitmeid tavapäraseid hädavajalikke investeeringuid linna teedesse, tänavatesse ja hoonetesse, milleks kulub hinnanguliselt 1,6 miljonit eurot. Lisaks on linnal juba mitmeid võetud kohustusi nagu käimasolevad projektid jms kogusummas 16,6 miljonit eurot.

Objekt	Summa
Tavapärased hädavajalikud investeeringud	1 600 000
Tartu idapoolne ringtee	13 175 000
Laenude (võlakirjaemissioonide) intressid	1 292 871
Riigi Kinnisvara AS, Vanemuise 33/35 intressid	325 212
Maarja Kooli bussi kapitaliliisingu intressid	1 350
Tartu Ülikooli spordihoone ehituse laenude tasumise toetamine	63 912
EMÜ spordihoone ehituse laenude tasumise toetamine	48 000
Kvissentali elamurajoon	27 413
Oksa ja Ladva tänavad	93 701
Lõunakeskuse teed	35 791
Savi tänav	250 000
Sõpruse silla paadisadam	532 300
Pauluse kirik	192 665
Tartu linna ühistransporti toetavate süsteemide kaasajastamine	600 000
KOKKU	18 238 215

Seega jääb uute investeeringuobjektide rahastamiseks 6,8 miljonit eurot. Seejuures tuleb arvestada, et sellest osa läheb EL struktuurifondide projektide omafinantseerimiseks.

Prioriteetsed struktuurifondidest rahastatavad ja ka omavahenditest teostatavad investeeringud on esitatud linna arengukavas. Valdkondade lõikes on linna arengukavas püstitatud ülesannetest lähtuvalt aastateks 2013 – 2018 kavandatud järgmised prioriteetsed investeeringud.

Majanduse valdkonnas on suurimaks projektiks Tartu idapoolne ringtee, mille kogumaksumus on hinnanguliselt ligi 50 miljonit eurot. Tartu linna omaosalus projektis on ligi 10 miljonit eurot. Idaringtee mõjutab oluliselt linna võimalusi teha muid investeeringuid.

2014. aastani jätkuvad Tartu linna ühistransporti toetavate süsteemide kaasajastamise, Sõpruse silla paadisadama projekt ning Traffic (liiklusohutuse tõstmine Tartu-Valga ja Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maanteel). Emajõe kaldakindlustuse rekonstrueerimise projekt lõpeb 2013. a.

Täiendavate rahastamisvõimaluste avanemisel on kavas alustada erinevate linna parkide ja haljasalade renoveerimist. Põhjalikku rekonstrueerimist vajavad Sõpruse, Võidu ja Kroonuia sild.

Hariduse valdkonna suund on olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mänguväljakute ja staadionite kaasajastamisele. Esmajärjekorras tuleb strateegia perioodil viia kõik linna haridusobjektid tervisekaitse- ja tuleohutusnõuetega vastavusse, tagada hoonetes riiklikule õppekavale vastav füüsiline õppekeskkond ning elementaarsed olmetingimused.

Sobivate siseriiklike ning Euroopa Liidu finantsmehhanismide avanemisel kavandatakse eelarvestrateegia perioodil vähemalt viie olemasoleva koolihoone põhjalikumalt rekonstrueerimist – prioriteetideks on Raatuse, Descartesi, Kivilinna, Karlova ja Kommertsallakuga põhikool. Rohkemate koolide rekonstrueerimiseks tekivad linnal vahendid alles strateegia perioodi lõpuks. 2016. a kavandatakse alustada hariduslike erivajadustega laste hariduskeskuse rajamist. Lasteaedadest on prioriteetideks lasteaed Rukkilill renoveerimine ning Kulli 1 ja Pepleri 1a uue lasteaia ehitamine. Strateegia viimasteks aastateks on kavandatud veel mitu lasteaeda. Täiskasvanute Gümnaasiumile (Nooruse 9) on 2014-2015. a kavandatud üle 9 miljoni ning Kutsehariduskeskusele ligi 6 miljonit eurot investeeringuid.

Kultuuri valdkonnas on investeerimisobjektideks Annelinna kunstmurukattega jalgpalliväljaku renoveerimine, II Muusikakooli hoone renoveerimine, I Muusikakooli hoone juurdeehitus ja renoveerimine, Lastekunstikooli õuemaja rajamine, Anne Noortekeskuse uue hoone rajamine, SA Tähtvere Puhkepark kunstlume- ja rajahooldustehnika, Linnamuuseum, Linnaraamatukogu jms. Investeeringud kultuuriobjektidesse nihkuvad paljus strateegia perioodi lõppu, kuna esimestel aastatel linnal lihtsalt ei jagu vahendeid lisaks idaringteele ja haridusobjektidele muudesse valdkondadesse ulatuslikult investeerida.

Sotsiaalse kaitse valdkonnas on kavas Tartu Laste Turvakodu hoone (Tiigi 55) renoveerimise lõpetamine. Linna haldusalasse lisandub Väikelastekodu Käopesa, millele sotsiaalministeerium rajab hoolekandeaasutuste olmetingimuste kaasajastamise programmi raames kolm peremaja. Peale peremajade valmimist on kavas Käopesa põhihoone renoveerimine.

Täiendava rahastuse saamisel on kavas Anne sauna renoveerimine. Kiiret lahendust vajavad kahe Annelinna sotsiaalabi piirkonnakeskuse ruumiprobleemid. Lisavahendite olemasolul on kavas alustada ka pikaajalistele töötutele ja marginaliseerunud täisealistele rehabilitatsioonikeskuse rajamisega.

Keskkonnakaitse alane projekt GreenMan (Linnakeskkonna säästlik arendamine ja ruumiline planeerimine) lõpeb 2014. a. Kavandatavateks investeerimisobjektideks on Vanemuise park, Riiamäe platsi purskaev, Politsei platsi teed, Pirogovi plats ja Uueturu plats.

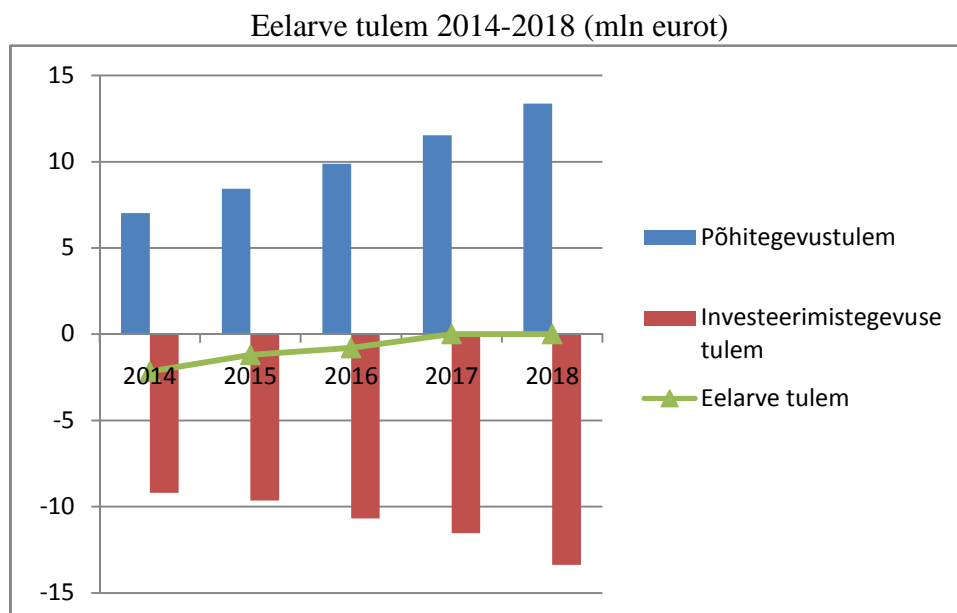
Üldvalitsemise valdkonnas on kavas Tartu linna laenukoormuse langetamine ning seeläbi võlakirjaemissioonidelt ja laenudelt tasutavate intressimaksete vähendamine. Intressimaksed on ülaltoodud joonisel esitatud finantskulude tulbana.

Oluliseks sammuks saab olema **kaasava eelarvestamise** juurutamine. Kohaliku kogukonna liikmetel tekib seega võimalus eelarve koostamisel teatud summa osas kaasa rääkida: pakkuda ideid omavalitsuse elu edendamiseks ja valida ideede vahel hääletamise teel. Tartu linn plaanib selleks eraldada iga-aastaselt 140 000 eurot.

3. Eelarve tulem

Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeerimistegevuse eelarveosa summaga ja on esitatud alljärgneval joonisel.

Joonis 6

2014-2016. aastal on eelarve tulem negatiivne, kuna investeerimistegevuse negatiivne väärtus ületab põhitegevustulemi positiivset väärtust. Negatiivse tulemi põhjuseks on eelkõige kõrge välisprojektide omafinantseeringu vajadus, mida majanduse madalseisu tõttu tulud katta ei suuda. Negatiivne eelarve tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade arvelt. Tartu Linnavalitsus on otsustanud suurendada laenukoormust Tartu idapoolse ringtee omaosaluse võrra, mistõttu eelarve tulem ongi planeeritud negatiivne täpselt selles mahus.

4. Laenud

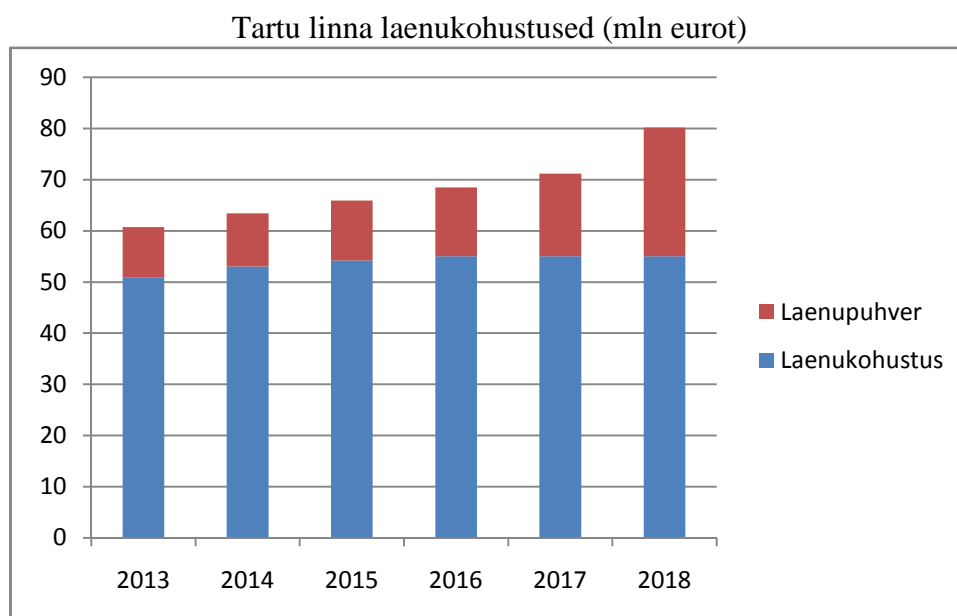
Võetavate laenude kavandamisel arvestati järgmiste põhimõtetega:

- Kuna majandus on veel kriisis, ei ole laenukohustuste vähendamine võimalik. Küll aga on eesmärgiks netovõlakooormuse (laenukohustused suhtena põhitegevuse tuludesse) langetamine. Sihiks on jõuda netovõlakooormusega alla 45% põhitegevuse tuludest. Nii on võimalik tagada piisav finantssuutlikkus võimalike tulevaste projektide omafinantseerimiseks. Arvutused on tehtud täna kehtivate laenupiirangute juures, arvesse on võetud KOFSi sätestatud piiranguid.
- Kavandatud on linna laenukohustuste kasv täpselt Tartu idapoolse ringtee omaosaluse võrra. Kuna ringtee valmib 2016. a, siis 2017-2018. a võrduvad uued laenukohustused täpselt olemasolevate tasumisega ning nendel aastatel laenukohustuste summa ei muutu
- laenude keskmiseks kaalutud intressiks on 3%-4%.

2008. toimus muutus Riigi raamatupidamise üldeeskirjas, mis muuhulgas reguleerib ka era- ja avaliku sektori partnerlusprojekte. Muudatus sätestab, et kui avaliku sektori üksus võtab endale teenuste kontsessioonikokkuleppe aluseks oleva lepinguga tingimusteta kohustuse tasuda erasektori üksusele infrastruktuuri objekti ehitus- või rekonstrueerimistöde eest, võtab ta arvele materiaalse põhivara ja finantskohustuse. Arvestuspõhimõtete selline muutus suurendas 2009. aastal laenukoormuse numbrit kuni 6,2 miljoni euro võrra. Igal aastal tasub linn nimetatud kohustuse eest ligi 224 000 eurot, lõpptähtajaks on 31. august 2025. a.

Nagu joonis 6 näitas on Tartu linna eelarve tulem 2014-2016. a negatiivne. See miinus tuleb katta täiendavate finantseerimistingutega (laenuga). Vaatamata sellele Tartu linna netovõlakooormus siiski langeb, kuna põhitegevuse tulud kasvavad kiiremini kui laenukohustused. Prognoosiperioodi lõpuks (2018. a.) on netovõlakooormus langenud alla 45% põhitegevuse tuludest. Alljärgneval joonisel on linna tegelikud ja KOFSis maksimaalselt lubatavad laenukohustused esitatud miljonites eurodes.

Joonis 7

Graafikul on esitatud planeeritav (optimaalne) ja maksimaalne laenukoormus. Sinine tulp tähistab planeeritavaid laenukohustusi ning sinise ja punase summa lubatud maksimaalset laenukohustust. Punane tulp näitab seega puhvrit maksimaalse ja tegeliku laenukohustuse vahel. Täpsemalt on KOFSis sätestatud finantsdistsipliini meetmetest kirjutatud peatükis „Netovõlakoormus“.

5. Likviidsete varade muutus

Likviidsete vahendite olemasolu kergendab linna rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust. Eelarvestrateegias on eeldatud, et likviidsed varad püsivad kogu perioodi konstantsel tasemel.

Netovõlakoomus

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab KOFS finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine KOVi põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoomuse ülemmäärast. Põhitegevuse tulemist on antud juba ülevaade punktis „Põhitegevuse tulem“. Netovõlakoomus on võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe aruandeaasta lõpu seisuga. KOFS sätestab, et netovõlakoomus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat, ning kui nimetatud kuuekordne põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoomus ulatuda kuni 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Seega võib esitada lubatud netovõlakoomuse ülemmäära järgmiselt.

Netovõlakoomuse ülemmäär võrdub:

- T^p , kui $6*(T^p - K^p) > T^p$ ehk kui $T^p/K^p < 5/6$ ehk kui omafinantseerimisvõimekus on „hea“, siis võib netovõlakoomus ulatuda põhitegevuse tuludeni;
  - $0,6*T^p$, kui $6*(T^p - K^p) < 0,6*T^p$ ehk kui $K^p/T^p > 9/10$ ehk kui omafinantseerimisvõimekus on „halb“, siis võib netovõlakoomus ulatuda 60%ni põhitegevuse tuludest;
  - $6*(T^p - K^p)$, kui $T^p > 6*(T^p - K^p) > 0,6*T^p$ ehk kui $9/10 > K^p/T^p > 5/6$ ehk kui omafinantseerimisvõimekus on „keskmine“, siis jääb netovõlakoomuse ülemmäär kusagile 60% ja 100% (% põhitegevuse tuludest) vahele ja täpne % sõltub konkreetsest omafinantseerimisvõimekusest ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude suhtest.
- * T^p = põhitegevuse tulud, K^p = põhitegevuse kulud

Antud säte kehtestab netovõlakoomuse ülemmäära, mis sõltub omafinantseerimise võimekusest. Kui põhitegevuse tulem moodustab põhitegevuse tuludest vähemalt 16,6% (100/6), võib kohustusi võtta kuni põhitegevuse tulude mahuni. Tartu linna vastav näitaja suureneb strateegia perioodi jooksul oluliselt, kuid jääb perioodi lõpuks ikkagi 10% tasemele. Seetõttu on Tartu maksimaalne lubatav laenukoormus kogu perioodi jooksul 60% põhitegevuse tuludest ning vaid kahel viimasel aastal kasvab paari protsendipunkti võrra. Tartu laenukohustuste summad on esitatud eelarvestrateegia laenude osas joonisel 7. Nimetatud joonisel on näha maksimaalse lubatava laenukoormuse kasvust tulenev laenupuhvri kasv strateegiaperioodi viimasel aastal

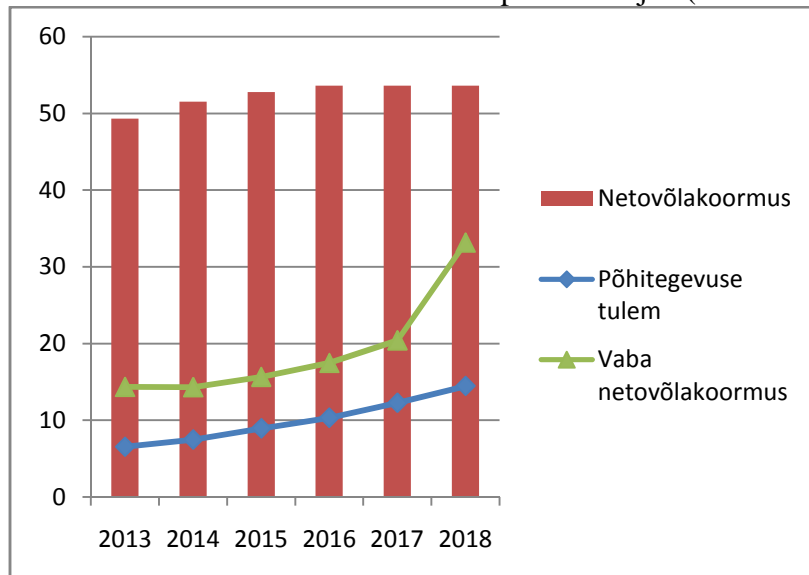
KOFS näeb ette finantsdistsipliini tagamise meetmed ka kogu kohaliku omavalitsuse **arvestusüksuse**le, kuhu kuuluvad lisaks kohaliku omavalitsuse üksusele ka konsolideerimisgruppi kuuluvad sõltuvad üksused. Sõltuv üksus on defineeritud kui raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Tartu linna arvestusüksusesse kuuluvad SA Tartumaa Turism, SA Tartu Loomemajanduskeskus, SA Tartu Sport, SA Tähtvere Puhkepark, SA Tartu Kultuurkapital, SA Tartu Eluasemefond, SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus, OÜ Anne Saun ja OÜ Tartu Linna Polikliinik. AS Tartu Turg, AS Tartu Veevärk, AS Tartu Elamuhalduse ja OÜ Tartu Veekeskus (Aura Veekeskus) kuuluvad küll Tartu LV konsolideerimisgruppi, kuid ülaltoodud definitsiooni alusel arvestusüksusesse ei kuulu.

Arvestusüksusele kehtivad täpselt samad põhitegevuse tulemi ning netovõlakoormuse nõuded nagu kohaliku omavalitsuse üksusele. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus on null või positiivne ning netovõlakoormuse maksimaalne lubatav näitaja 60%-100% põhitegevuse tuludest sõltuvalt omafinantseerimisvõimekusest.

Joonis 8

Tartu linna arvestusüksuse finantsdistsipliini näitajad (mln eurot)

Tartu linna arvestusüksuse võlakohustused on strateegia perioodi jooksul suhteliselt stabiilsed. Kuna põhitegevuse tulud kogu strateegia perioodi jooksul kasvavad, siis netovõlakoormus väheneb ning moodustab perioodi lõpuks ligi 42% põhitegevuse tuludest. Eelarvestrateegia viimasel aastal on näha vaba netovõlakoormuse tuntuva tõusu, mida põhjustab nii põhitegevuse tulude kasv kui ka paranenud põhitegevustulemist tingitud maksimaalne lubatud netovõlakoormuse määr.

Tundlikkusanalüüs ja riskistsenaariumid

Kõige olulisem ja samas kõige raskemini prognoositav tululiik on iga omavalitsuse jaoks üksikisiku tulumaks. Tulumaks moodustab üle 50% kõigist Tartu linna põhitegevuse tuludest. *Tulumaksu laekumise 1% suurune muutus eelarve strateegias prognoosituga võrreldes tähendab rahalises vääringus poole miljoni euro suurust muutust.*

Riskistsenaariumis eeldatakse, et Euroopa satub uude kriisi. Maailmapank on prognoosinud, et maailmamajanduses valitsevate riskide realiseerumisel on oodata uut ja senisest pikemat kriisi, milles majanduskasv võib olla üle 4 protsendipunkti väiksem kui põhistsenaariumis. Seda aluseks võttes eeldatakse riskistsenaariumis, et uus majanduse madalseis kestab kogu eelarvestrateegia perioodi, mille jooksul on palgatase 4 protsendipunkti võrra madalam kui põhistsenaariumis ning hõive muutus on null.

Riskistsenaariumi täitumisel väheneb Tartu linna tulubaas strateegia perioodi jooksul ligi 35 miljoni euro võrra. Perioodi lõpuks satub linna põhitegevuse tuleme surve alla ning täitmaks ainuüksi KOFSi finantsdistsipliini tagamise meetmeid on vajalik põhitegevuse kulude vähendamine. Oluliselt vähenev põhitegevustuleme toob kaasa investeerimisvõimaluste vähenemise või investeeringute tegemise laenude arvelt. Kogu väheneva tulubaasi kompenseerimine uute laenudega (võlakirjade emiteerimisega) ei oleks võimalik, kuna linna netovõlakoormus hakkaks aastast 2016 ületama lubatud 60% piirmäära.

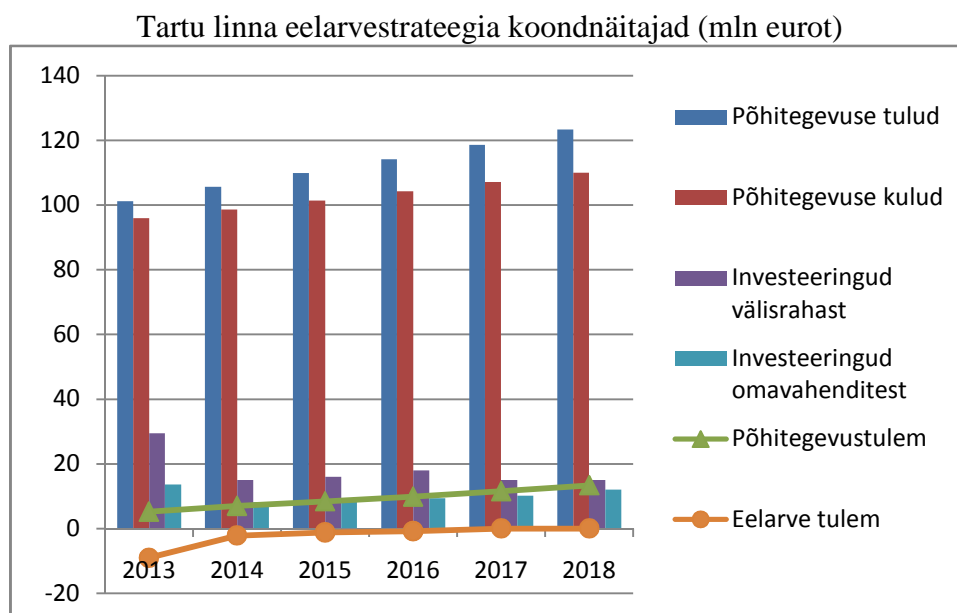
Nimetatud Maailmapanga prognoos on ligi pooleteist aasta vanune ning selle ajaga on maailmamajanduse riskid oluliselt vähenenud, mistõttu riskistsenaariumi esinemise tõenäosus on väike.

Kokkuvõte

Finants- ja võlakriis on Tartu linna tulubaasi oluliselt vähendanud, kuid linn on suutnud hoida eelarvet ligikaudu tasakaalus ning seeläbi vältida laenukohustuste mahu kiiret kasvu.

Lähituleviku majandusarengu prognoosimine on keeruline, kuna maailmamajanduses valitseb ebamäärasus ning riskipiirkonnaks on just euroala. Tartu majanduskeskkond sõltub aga tugevasti euroala arengutest. Eelarvestrateegia perioodi jooksul püsib linna põhitegevuse tulem kindlalt positiivne ning linn saab oluliselt panustada investeerimistegevusse. Eeldatavalt on Tartu jätkuvalt edukas europrojektide kaasamisel. Rohke investeerimistegevuse tulemusel on Tartu eelarve tulem eelarvestrateegia esimestel aastatel kergelt negatiivne ning jõuab perioodi lõpuks tasakaalu. Kuna linna tulubaas kasvab kiiremini kui laenukohustuste maht, siis Tartu netovõlakoormus langeb pidevalt.

Joonis 9

Eelarvestrateegia koondsummad

Tartu LV	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Põhitegevuse tulud kokku	96 104 033	102 702 067	106 155 482	110 375 364	114 678 817	119 530 840	124 613 460
Maksutulud	50 863 152	54 015 950	56 792 700	60 283 582	63 811 035	67 892 058	72 193 678
sh tulumaks	49 234 975	52 523 250	55 300 000	58 790 882	62 318 335	66 399 358	70 700 978
sh maamaks	848 625	682 700	682 700	682 700	682 700	682 700	682 700
sh muud maksutulud	779 552	810 000	810 000	810 000	810 000	810 000	810 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	13 488 171	14 675 281	15 072 000	15 494 000	15 943 000	16 389 000	16 848 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	31 146 339	33 657 486	33 945 782	34 252 782	34 579 782	34 904 782	35 226 782
sh tasandusfond (lg 1)	3 498 428	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624	4 416 624
sh toetusfond (lg 2)	18 545 097	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158	18 556 158
sh muud toetused tegevuskuludeks	9 102 814	10 684 704	10 973 000	11 280 000	11 607 000	11 932 000	12 254 000
Muud tegevustulud	606 371	353 350	345 000	345 000	345 000	345 000	345 000
Põhitegevuse kulud kokku	87 452 512	96 065 579	98 659 350	101 421 811	104 363 044	107 285 209	110 181 910
Antavad toetused tegevuskuludeks	12 517 166	11 912 831	12 234 477	12 577 043	12 941 777	13 304 147	13 663 359
Muud tegevuskulud	74 935 346	84 152 748	86 424 872	88 844 769	91 421 267	93 981 062	96 518 551
sh personalikulud	40 802 252	44 374 581	45 572 695	46 848 730	48 207 343	49 557 149	50 895 192
sh majandamiskulud	33 789 318	39 278 760	40 339 287	41 468 787	42 671 382	43 866 180	45 050 567
sh muud kulud	343 776	499 407	512 891	527 252	542 542	557 733	572 792
Põhitegevuse tulem	8 651 521	6 636 488	7 496 132	8 953 552	10 315 773	12 245 631	14 431 550
Investeeringustegevus kokku	-12 144 217	-14 760 015	-9 671 132	-10 153 552	-11 115 773	-12 245 632	-14 431 550
Põhivara müük (+)	286 065	519 869	485 000	485 000	485 000	485 000	485 000
Põhivara soetus (-)	-21 988 762	-43 139 019	-25 312 928	-26 536 029	-27 443 415	-33 144 482	-31 409 749
sh projektide omaosalus		-43 139 019	-8 617 699	-9 064 029	-9 793 415	-10 918 482	-13 121 749
Saadav sihtfinantseerimine (+)	12 588 499	29 161 277	16 695 229	17 472 000	17 650 000	22 226 000	18 288 000
Antav sihtfinantseerimine (-)	-2 072 138	-678 965	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Finantstulud (+)	228 164	581 000	581 000	581 000	581 000	581 000	581 000
Finantskulud (-)	-1 186 045	-1 204 177	-1 619 433	-1 655 523	-1 888 358	-1 893 150	-1 875 801
Eelarve tulem	-3 492 696	-8 123 527	-2 175 000	-1 200 000	-800 000	0	0
Finantseerimistegevus	1 331 956	3 893 149	2 175 000	1 200 000	800 000	0	0
Kohustuste võtmine (+)	7 451 286	19 777 548	10 996 569	9 842 394	9 363 824	8 354 548	8 354 548
Kohustuste tasumine (-)	-6 119 330	-15 884 399	-8 821 569	-8 642 394	-8 563 824	-8 354 548	-8 354 548
Likviidsete varade muutus	-2 160 741	-4 230 378	0	0	0	0	0
Likviidsed varad aasta lõpuks	5 230 431	1 000 053	1 000 053	1 000 053	1 000 053	1 000 053	1 000 053
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	46 982 324	50 875 473	53 050 473	54 250 473	55 050 473	55 050 473	55 050 473
Netovõlakoormus (eurodes)	41 751 893	49 875 420	52 050 420	53 250 420	54 050 420	54 050 420	54 050 420
Netovõlakoormus (%)	43,4%	48,6%	49,0%	48,2%	47,1%	45,2%	43,4%
Netovõlakoormuse ülemäär (eurodes)	57 662 420	61 621 240	63 693 289	66 225 218	68 807 290	73 473 787	86 589 301
Netovõlakoormuse ülemäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	61,5%	69,5%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	15 910 527	11 745 820	11 642 869	12 974 798	14 756 870	19 423 368	32 538 881

Olulisemad investeerimisobjektid

Investeeringuprojektid	2014	2015	2016	2017	2018
Tartu idapoolne ringtee	13 175 000	6 000 000	4 000 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	11 000 000	4 800 000	3 200 000	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 175 000	1 200 000	800 000	0	0
Projekt " Tartu ühistranspordi juhtimis- ja kontrollsüsteemi arendamine"	692 862	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	692 862				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	109 676				
„Efektiivne ja keskkonnasõbralik tänavavalgustus“	558 222	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	505 367				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	52 855				
Sõpruse silla paadisadam	1 470 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 172 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	298 000				
Anne Noortekeskus	228 000	0	0	1 000 000	2 480 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				800 000	670 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	228 000			200 000	1 810 000
O. Lutsu Keskraamatukogu	0	0	120 000	120 000	120 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			120 000	120 000	120 000
LA Rukkilill (juurdeehitus)	1 000 000	1 500 000	500 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 000 000	1 500 000	500 000		
LA Pepleri 1a	0	2 050 000	1 000 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		1 650 000	800 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		400 000	200 000		
LA Kulli 1	0	0	1 000 000	3 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			800 000	2 500 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			200 000	500 000	
LA Oa 23	0	0	90 000	2 160 000	1 335 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				1 620 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			90 000	540 000	1 335 000
LA Uus 56	0	0	0	200 000	4 800 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					3 600 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				200 000	1 200 000
LA projekteerimine ja ehitamine kesklinna piirkonda	0	0	0	0	130 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					130 000
LA/PK Ihastesse	0	0	0	0	135 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					135 000
HEV lasteaed (Maarja Kooli juurde)	0	0	0	80	1 690 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 268 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				80	422 000
Raause Kool	500 000	2 375 000	2 375 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		1 875 000	1 875 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	500 000	500 000	500 000		
Kunstigümnaasium (2014 nime muutus)	510 000	2 750 000	2 375 000	0	0

TARTU LINNA EELARVE STRATEEGIA 2014-2018

<i>sh toetuse arvelt</i>		2 250 000	1 875 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	510 000	500 000	500 000		
Descartesi Põhikooli hoone rekonstrueerimine	0	0	100 000	2 500 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				2 000 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			100 000	500 000	
Kommertsallakuga Põhikooli hoone rekonstrueerimine	0	0	100 000	2 500 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				2 000 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			100 000	500 000	
Kivilinna Põhikooli hoone rekonstrueerimine	0	0	0	100 000	2 500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 875 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				100 000	625 000
Karlova Põhikooli hoone rekonstrueerimine	0	0	0	100 000	2 500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 875 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				100 000	625 000
Annelinna Gümnaasiumi hoone rekonstrueerimine	0	0	0	400 000	400 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				400 000	400 000
Veeriku Kool	335 000	400 000	2 500 000	2 500 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				2 000 000	2 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	335 000	400 000	500 000	500 000	
Tamme Kooli juurdeehitus	0	0	100 000	2 500 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				1 875 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			100 000	625 000	
Vene Lütseumi hoone sisetööd	0	100 000	1 300 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				1 000 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		100 000	300 000		
Forseliuse Põhikooli hoone rekonstrueerimine	0	0	400 000	400 000	400 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			400 000	400 000	400 000
Tööõpetuse maja (Forseliuse, Karlova kool)	0	0	400 000	200 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			400 000	200 000	
Nooruse 9 õppehoone	3 270 000	6 784 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	2 475 000	5 297 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	795 000	1 487 000			
Kaasava Hariduse Kompetentsikeskus (Kroonuaia & Masingu kooli juurde)	0	150 000	5 000 000	5 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				4 000 000	4 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		150 000	1 000 000	1 000 000	
Kroonuaia Kool	22 000	0	250 000	3 000 000	3 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				2 250 000	2 250 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	22 000		250 000	750 000	750 000
Staadionid jms spordirajatised	0	1 000 000	1 000 000	960 000	3 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		750 000	750 000	431 000	2 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		250 000	250 000	529 000	1 000 000
Kultuuriobjektid, noorsootöösutused	0	0	1 500 000	2 000 000	3 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				500 000	2 000 000

TARTU LINNA EELARVE STRATEEGIA 2014-2018

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kergliiklusteed	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Sotsiaalabi alased asutused	638 000	500 000	500 000	800 000	1 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	638 000	500 000	500 000	800 000	1 000 000
Muud projektid kokku	1 804 168	1 927 029	1 833 415	2 704 402	3 919 749
<i>sh toetuse arvelt</i>	100 000	100 000	100 000	1 000 000	2 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 704 168	1 827 029	1 733 415	1 704 402	1 919 749
KÕIK KOKKU	25 312 928	26 536 029	27 443 415	33 144 482	31 409 749
<i>sh toetuse arvelt</i>	16 695 229	17 472 000	17 650 000	22 226 000	18 288 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	8 617 699	9 064 029	9 793 415	10 918 482	13 121 749

Kulud valdkondade kaupa

Tartu LV	2012	2013	2014	2015	2016	2 017	2018
01 Üldvalitsemine	7 737 991	8 508 327	8 747 924	9 076 017	9 257 167	9 456 436	9 653 562
Põhitegevuse kulud	6 381 026	7 304 150	7 501 362	7 711 400	7 935 031	8 157 212	8 377 456
sh saadud toetuste arvelt	382 016	321 783	330 471	339 724	349 576	359 364	369 067
sh muude vahendite arvelt	5 999 010	6 982 367	7 170 891	7 371 676	7 585 454	7 797 847	8 008 389
Investeeringustegevuse kulud	1 356 965	1 204 177	1 246 562	1 364 617	1 322 136	1 299 224	1 276 106
sh saadud toetuste arvelt	146 000	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	1 210 965	1 204 177	1 246 562	1 364 617	1 322 136	1 299 224	1 276 106
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud	0	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt							
sh muude vahendite arvelt							
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt							
sh muude vahendite arvelt							
03 Avalik kord ja julgeolek	282 564	271 172	278 494	286 291	294 594	302 843	311 019
Põhitegevuse kulud	282 564	271 172	278 494	286 291	294 594	302 843	311 019
sh saadud toetuste arvelt	19 334	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	263 230	271 172	278 494	286 291	294 594	302 843	311 019
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	0	0	0	0
04 Majandus	19 124 732	43 902 220	28 533 643	20 570 049	18 917 691	17 209 823	17 518 357
Põhitegevuse kulud	10 608 512	12 122 502	12 449 810	12 798 404	13 169 558	13 538 306	13 903 840
sh saadud toetuste arvelt	155 721	932 511	957 689	984 504	1 013 055	1 041 420	1 069 539
sh muude vahendite arvelt	10 452 791	11 189 991	11 492 121	11 813 900	12 156 503	12 496 885	12 834 301
Investeeringustegevuse kulud	8 516 220	31 779 718	16 083 833	7 771 645	5 748 133	3 671 517	3 614 517
sh saadud toetuste arvelt	3 629 133	24 998 389	11 443 100	4 800 000	3 200 000	0	0
sh muude vahendite arvelt	4 887 087	6 781 329	4 640 733	2 971 645	2 548 133	3 671 517	3 614 517
05 Keskkonnakaitse	4 671 088	5 752 130	5 897 225	6 044 211	6 221 680	6 398 031	6 567 889
Põhitegevuse kulud	4 395 819	5 633 130	5 785 225	5 947 211	6 119 680	6 291 031	6 460 889
sh saadud toetuste arvelt	854 530	2 110 844	2 167 837	2 228 536	2 293 164	2 357 372	2 421 021
sh muude vahendite arvelt	3 541 289	3 522 286	3 617 388	3 718 675	3 826 516	3 933 659	4 039 867
Investeeringustegevuse kulud	275 269	119 000	112 000	97 000	102 000	107 000	107 000
sh saadud toetuste arvelt	0	22 500	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	275 269	96 500	112 000	97 000	102 000	107 000	107 000
06 Elamumajandus	1 826 241	1 953 576	1 693 553	1 734 533	2 642 164	2 716 513	2 759 483
Põhitegevuse kulud	1 464 488	1 425 076	1 463 553	1 504 533	1 548 164	1 591 513	1 634 483
sh saadud toetuste arvelt	289	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	1 464 199	1 425 076	1 463 553	1 504 533	1 548 164	1 591 513	1 634 483
Investeeringustegevuse kulud	361 753	528 500	230 000	230 000	1 094 000	1 125 000	1 125 000
sh saadud toetuste arvelt	2 493	0	0	0	634 000	665 000	665 000
sh muude vahendite arvelt	359 260	528 500	230 000	230 000	460 000	460 000	460 000
07 Tervishoid	409 144	403 127	414 011	425 604	437 946	450 209	462 364
Põhitegevuse kulud	409 144	403 127	414 011	425 604	437 946	450 209	462 364
sh saadud toetuste arvelt	21 895	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	387 249	403 127	414 011	425 604	437 946	450 209	462 364
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	0	0	0	0

TARTU LINNA EELARVE STRATEEGIA 2014-2018

Tartu LV	2012	2013	2014	2015	2016	2 017	2018
08 Vabaaeg & kultuur	10 155 313	11 171 442	8 079 933	8 281 777	9 039 978	9 970 648	12 592 273
Põhitegevuse kulud	7 466 208	7 714 723	7 923 021	8 144 865	8 381 066	8 615 736	8 848 361
sh saadud toetuste arvelt	190 983	175 571	180 311	185 360	190 736	196 076	201 370
sh muude vahendite arvelt	7 275 225	7 539 152	7 742 709	7 959 505	8 190 331	8 419 660	8 646 991
Investeeringustegevuse kulud	2 689 105	3 456 719	156 912	136 912	658 912	1 354 912	3 743 912
sh saadud toetuste arvelt	970 584	2 809 000	20 000	0	0	800 000	670 000
sh muude vahendite arvelt	1 718 521	647 719	136 912	136 912	658 912	554 912	3 073 912
09 Haridus	60 187 973	60 373 260	63 453 851	74 196 072	77 468 048	86 060 628	85 076 810
Põhitegevuse kulud	48 408 717	52 546 833	53 965 597	55 476 634	57 085 457	58 683 849	60 268 313
sh saadud toetuste arvelt	24 695 609	24 668 371	25 334 417	26 043 781	26 799 051	27 549 424	28 293 259
sh muude vahendite arvelt	23 713 108	27 878 462	28 631 180	29 432 853	30 286 406	31 134 425	31 975 055
Investeeringustegevuse kulud	11 779 256	7 826 427	9 488 254	18 719 438	20 382 591	27 376 779	24 808 497
sh saadud toetuste arvelt	8 382 544	621 490	5 232 129	12 672 000	13 816 000	20 761 000	16 953 000
sh muude vahendite arvelt	3 396 712	7 204 937	4 256 125	6 047 438	6 566 591	6 615 779	7 855 497
10 Sotsiaalne kaitse	8 304 411	8 752 486	8 993 077	9 498 809	9 915 548	10 257 712	10 777 784
Põhitegevuse kulud	8 036 034	8 644 866	8 878 277	9 126 869	9 391 548	9 654 512	9 915 184
sh saadud toetuste arvelt	1 619 936	1 723 469	1 770 003	1 819 563	1 872 330	1 924 755	1 976 724
sh muude vahendite arvelt	6 416 098	6 921 397	7 108 275	7 307 306	7 519 218	7 729 756	7 938 460
Investeeringustegevuse kulud	268 377	107 620	114 800	371 940	524 000	603 200	862 600
sh saadud toetuste arvelt	213 659	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	54 718	107 620	114 800	371 940	524 000	603 200	862 600
KOKKU	112 699 457	141 087 740	126 091 711	130 113 363	134 194 816	142 822 841	145 719 542
Põhitegevuse kulud	87 452 512	96 065 579	98 659 350	101 421 811	104 363 044	107 285 209	110 181 910
sh saadud toetuste arvelt	27 940 313	29 932 549	30 740 728	31 601 469	32 517 911	33 428 413	34 330 980
sh muude vahendite arvelt	59 512 199	66 133 030	67 918 622	69 820 343	71 845 133	73 856 797	75 850 930
Investeeringustegevuse kulud	25 246 945	45 022 161	27 432 361	28 691 552	29 831 772	35 537 632	35 537 632
sh saadud toetuste arvelt	13 344 413	28 451 379	16 695 229	17 472 000	17 650 000	22 226 000	18 288 000
sh muude vahendite arvelt	11 902 532	16 570 782	10 737 132	11 219 552	12 181 772	13 311 632	17 249 632